

Періодизація історії України

Давня історія	Середньовічна історія	Нова історія		Новітня історія	
		I період	II період	I період	II період
Близько 1 млн років тому — V ст. н. е.	V — кінець XV ст.	XVI—XVIII ст.	Кінець XVIII ст. — 1914 р.	1914—1945 рр.	1945 р. — початок XXI ст.

Структура другого періоду Новітньої історії України (1945 р. — початок XXI ст.)

Хронологічн і межі	Назва
1945–1955 рр.	Україна в повоєнний період Цей період увійшов у новітню історію як час повоєнної відбудови. Друга світова війна завдала величезних втрат продуктивним силам України й супроводжувалася колосальними жертвами. Одночасно її важливим наслідком стало возз'єднання українських земель, здійснене завдяки рішенням глав провідних держав антигітлерівської коаліції. Україна стала співзасновницею ООН – міжнародної організації, створеної з метою збереження миру та розвитку співпраці між народами. Економіка України відбудовувалася в надзвичайно складних умовах – внутрішніх і міжнародних. Ситуація погіршувалася через масовий голод 1946–1947 рр. Водночас розгорталася «холодна війна» між учасниками антигітлерівської коаліції. З цією метою витрачалися величезні кошти на створення ракетно-ядерної зброї. Україна, як і в довоєнні часи, перебувала в епіцентрі сталінських репресій. Особливо жорсткого тиску зазнали західні області, які методами партизанської війни опиралися радянській.
1956 —1964-х рр.	Україна в умовах десталінізації Сучасники характеризували цей період як відлигу посеред тоталітарної зими. Лібералізація суспільно-політичного устрою наступниками Сталіна, послаблення ідеологічних лещат і звільнення багатьох сотень тисяч в'язнів концтаборів позитивно позначилися на економічному, національному й культурному житті України.
1965-х рр. — 1984 р.р.	Україна в період загострення кризи радянської системи Тривав два десятиліття й увійшов до новітньої історії України як період «застою». Радянська економіка розвивалася здебільшого екстенсивним шляхом, не виходячи за межі індустріальної стадії розвитку, тоді як провідні країни світу в повоєнні десятиліття досягли вже постіндустріальної стадії. Унаслідок цього «економіка вугілля і сталі» відставала чим далі більше. Системна криза російсько-радянської наддержави дедалі більше поглиблювалася через відмову Кремля від реформ. Кризові явища особливо позначалися на Україні. Тягар «холодної війни» й перед усім гонка озброєнь на тлі глибокої ідеологічної кризи загрожували розпадом радянської імперії. В українському суспільстві посилювалося

	соціальне напруження, послідовне зросійщення України спричинювало дедалі потужніший опір.
1985—1991 рр.	Відновлення незалежності України Період розгортався під знаком політики гласності й «нового мислення». Під тиском системної кризи нове компартійно-радянське керівництво обрало курс на «перебудову» всіх сфер суспільно-політичного устрою і соціально-економічного життя. Після реалізації конституційної реформи 1988 р. центральна влада, передавши владні повноваження від партії до рад, утрачала контроль над суспільними процесами. В Україні, як і в інших республіках СРСР, з'явилися невідконтрольні Москві «неформальні» організації, передусім Народний рух за перебудову. Перші вільні вибори до Верховної Ради УРСР у березні 1990 р. позначилися якісною зміною політичної ситуації. Верховна Рада УРСР під тиском громадськості ухвалила Декларацію про державний суверенітет, а услід за нею – Акт проголошення незалежності України. На референдумі 1 грудня 1991 р. український народ висловився за незалежність своєї держави.
1992—2013 рр.	Становлення України як незалежної держави Період охоплює події та явища в суспільно-політичному й соціально-економічному житті на першому етапі існування незалежної України, коли відбувалась її трансформація з радянської на олігархічну республіку. Приватизаційні процеси, перетворення економіки командного типу на ринкову, подолання у відносинах між державою та суспільством <i>патерналізму</i> (так називають систему суспільних відносин, за якої представники влади поведуться щодо решти суспільства як «батьки» щодо «дітей», а громадяни очікують від влади ухвалення рішень і сподіваних благ, не беручи на себе відповідальність за суспільний розвиток), формування громадянського суспільства, налагодження співпраці з країнами Європи й усього світу – такими були визначальні риси цього історичного періоду.
2014 р. — до сьогодення	Творення нової України Це сучасність. Наші дні події в Україні вперше стали предметом постійного інтересу з боку світових ЗМІ. Виявилось, що «холодна війна» не поставила остаточної крапки в протистоянні між Заходом і Сходом. Російська Федерація, так само як колись Радянський Союз, прагне утвердити себе впливовою наддержавою, використовуючи одержані від радянського минулого ракетно-ядерну зброю й місце в постійному складі Ради Безпеки ООН. Чимдалі більшу загрозу своїй незалежності відчують усі країни по периметру її кордонів (за винятком КНР). Українське суспільство прагне закріпити й відстояти стратегічні вектори економічної та політичної інтеграції з країнами Європи. Українці не бажають знову потрапити в російсько-радянську імперію, яку прагнуть відродити очільники Кремля. Прихована боротьба за контроль над Україною, яка тривала від досягнення політичної незалежності, відбувається тепер у відкритій формі «гібридної війни». Однак у цьому цивілізаційному протистоянні ми не залишаємося наодинці з підступним ворогом. Нам допомагають демократичні держави світу, й передусім Європейський Союз і Північна Америка. У цій боротьбі зміцнюється єдність українського народу, гартується його воля до перемоги.